

**Informacje z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału
Lubusko-Wielkopolskiego Banku Spółdzielczego z siedzibą w Dreźnie
według stanu na dzień 31.12.2016 roku**

I Informacje ogólne

1. Lubusko-Wielkopolski Bank Spółdzielczy z siedzibą w Dreźnie, ul. Chrobrego 7, przedstawia informacje o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczące adekwatności kapitałowej wg stanu na dzień 31.12.2016 roku.
2. Bank w zakresie ujawnianych informacji:
 - 1) stosuje pominięcie informacji uznanych za nieistotne - informacje nieistotne to w opinii Banku informacje, których pominięcie lub nieprawidłowe ujawnienie nie powinno zmienić lub wpłynąć na ocenę lub decyzję użytkownika opierającego się na tych informacjach przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych,
 - 2) stosuje pominięcie informacji uznanych za zastrzeżone lub poufne – Bank uznaje informacje za zastrzeżone, jeżeli ich podanie do wiadomości publicznej w opinii Banku osłabiłoby jego pozycję konkurencyjną. Bank uznaje informacje za poufne, jeśli Bank zobowiązał się wobec klienta lub innego kontrahenta do zachowania poufności.
3. W przypadku pominięcia informacja o tym jest podawana w treści Ujawnienia.
4. W 2016 roku LWBS w Dreźnie prowadził działalność w ramach struktury organizacyjnej:
 1. Centrala w Dreźnie przy ul. Chrobrego 7
 2. Filia w Strzelcach Krajeńskich przy ul. Popiełuszki 1,
 3. Filia w Starym Kurowie przy ul. Podgórna 1,
 4. Wieloosobowy Punkt Kasowy w Zwierzyńcu przy ul. Wojska Polskiego 18A,
 5. Filia w Krzyżu Wlkp. przy ul. Poznańska 1,
 6. Filia w Dreźnie przy ul. Szkolna 2,
 7. Wieloosobowy Punkt Kasowy w Międzychodzie przy ul. Sikorskiego 16,
 8. Jednoosobowy Punkt Kasowy w Górkach Noteckich przy ul. Kolejowa 27.Oraz w Agencjach:
 1. Agencja nr 1 w Strzelcach Krajeńskich przy ul. Słowackiego 17a

2. Agencja nr 2 w Gorzowie Wlkp przy ul. Walczaka 13b
3. Agencja nr 3 w Gorzowie Wlkp przy ul. Czereśniowej 6
4. Agencja nr 4 w Drezdenku przy Placu Wileńskim 7
5. Agencja nr 6 w Strzelcach Krajeńskich przy ul. B.Chrobrego 13
6. Agencja nr 7 w Krzyżu Wlkp przy ul. Sikorskiego 4
7. Agencja nr 8 w Gorzowie przy ul. Mostowej 2.

5. LWBS z/s w Drezdenku na dzień 31.12.2016 roku nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych

II Cele i strategię zarządzania ryzykiem

Najważniejsze regulacje wewnętrzne, będące podstawą zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka to: Strategia zarządzania ryzykiem w Lubusko-Wielkopolskim Banku Spółdzielczym w Drezdenku, Statut Lubusko-Wielkopolskiego Banku Spółdzielczego z siedzibą w Drezdenku, Strategia działania Lubusko-Wielkopolskiego Banku Spółdzielczego z siedzibą w Drezdenku na lata 2016-2020, Strategia zarządzania i planowania kapitałowego w Lubusko-Wielkopolskim Banku Spółdzielczym z siedzibą w Drezdenku, Regulamin organizacyjny Lubusko-Wielkopolskiego Banku Spółdzielczego z siedzibą w Drezdenku.

1. Bank jest Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB, w związku z tym system zarządzania ryzykiem w Banku uwzględnia zapisy Umowy Systemu Ochrony SGB, przepisy wewnętrzne wydawane przez Spółdzielnię, wytyczne zawarte we wzorcowych zasadach zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.
2. Bank zarządza ryzykiem w sposób zapewniający nie powstanie w Banku zagrożenia utraty płynności lub wypłacalności, a tym samym wystąpienia groźby upadłości.
3. Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowywania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych, ostrożnościowe podejmowanie ryzyka, oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.
4. W celu przeprowadzania procesów wymienionych w ust. 1 realizowane są zadania, związane z analizą wartości podstawowych mierników charakterystycznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka.

5. Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy: dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu, stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki, monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka.
6. Bank zarządza rodzajami ryzyka uznanymi przez Bank za istotne zgodnie z obowiązującymi wewnętrznymi regulacjami zarządzania tymi rodzajami ryzyka.
7. Na system zarządzania każdym rodzajem ryzyka składa się:
 - 1) procedura opisująca zasady zarządzania ryzykiem;
 - 2) identyfikacja, pomiar i monitorowanie;
 - 3) system limitów ograniczających ryzyko;
 - 4) system informacji zarządczej;
 - 5) odpowiednio dostosowana organizacja procesu zarządzania.
8. Do ryzyk istotnych, które podlegają szczególnemu nadzorowi, zalicza się:
 - 1) ryzyko kredytowe,
 - 2) ryzyko koncentracji
 - 3) ryzyko płynności,
 - 4) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej,
 - 5) ryzyko walutowe,
 - 6) ryzyko operacyjne,
 - 7) ryzyko braku zgodności
 - 8) ryzyko kapitałowe
9. Oprócz ryzyk istotnych, Bank wyróżnił również:
 - 1) ryzyko wynikające ze zmian otoczenia makroekonomicznego,;
 - 2) ryzyko wynikające ze sprzedaży produktów ubezpieczeniowych ,
 - 3) ryzyko modeli lub metod pomiaru ryzyka, jako element ryzyka operacyjnego
10. Procedury zarządzania ryzykiem podlegają przeglądowi i aktualizacji w cyklach rocznych lub częściej gdy zajdzie taka potrzeba m.in. pod względem dostosowania ich do:
 - 1) aktualnych przepisów prawa;
 - 2) zmian skali lub rodzaju działalności Banku;
 - 3) zmian organizacyjnych;
 - 4) zaleceń wydanych przez podmioty zewnętrzne w wyniku przeprowadzonych kontroli

11. Wnioski z przeglądu prezentowane są Zarządowi Banku oraz przekazywane do odpowiednich komórek organizacyjnych Banku, celem ewentualnego uaktualnienia zasad zarządzania poszczególnymi ryzykami.

12. **W procesie zarządzania ryzykiem bankowym w Banku uczestniczą:**

- 1) Rada Nadzorcza;
- 2) Zarząd;
- 3) Komitet kredytowy – realizuje zadania opisane w regulaminie funkcjonowania.
- 4) komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku) odpowiedzialne za:
 - a) sprawozdawczość dla odbiorców zewnętrznych,
 - b) zarządzanie nadwyżką środków,
 - c) zarządzanie bieżącą pozycją walutową,
 - d) sprzedaż kredytów,
 - e) identyfikację i akceptację ryzyka kredytowego dla pojedynczych transakcji,
 - f) pomiar, monitorowanie i kontrolę poszczególnych rodzajów ryzyka bankowego,
 - g) ABI

Członkiem Zarządu nadzorującym zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności Banku jest Prezes Zarządu

12.1 **Rada Nadzorcza:**

- 1) zatwierdza Strategię działania Banku oraz zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, obejmujące m.in. możliwy do zaakceptowania ogólny poziom ryzyka Banku;
- 2) zatwierdza procedury dotyczące procesów:
 - a) szacowania kapitału wewnętrznego,
 - b) planowania i zarządzania kapitałowego;
- 3) zatwierdza strukturę organizacyjną Banku, zawartą w Regulaminie organizacyjnym, dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;
- 4) zatwierdza ogólne zasady polityki dotyczącej zmiennych składników wynagrodzeń;
- 5) zatwierdza plan pozyskania i utrzymania środków obcych stabilnych;
- 6) zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka;
- 7) sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności rozumianym jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, a także zatwierdza założenia polityki Banku w

zakresie ryzyka braku zgodności, ocenia efektywność zarządzania ryzykiem braku zgodności;

8) sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze Strategią działania i planem finansowym Banku;

9) zapewnia wybór członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji;

10) sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem występującym w działalności Banku oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu, głównie poprzez zapoznawanie się z raportami i sprawozdaniami dotyczącymi oceny narażenia Banku na poszczególne rodzaje ryzyka (w tym ryzyka braku zgodności) i na ich podstawie dokonuje oceny stopnia efektywności i adekwatności zarządzania ryzykiem;

11) ocenia, czy działania Zarządu w zakresie kontroli nad działalnością Banku są skuteczne

i zgodne z polityką Rady Nadzorczej.

12.2 Zarząd:

1) odpowiada za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzyka braku zgodności, systemu kontroli wewnętrznej, procesu szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz za nadzór nad efektywnością tych procesów;

2) odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu oceny adekwatności kapitałowej i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz nadzór nad jego efektywnością, wprowadzając w razie potrzeby niezbędne korekty i udoskonalenia;

3) wprowadza zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;

4) wprowadza podział zadań realizowanych w Banku, który zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej skutkującej podejmowaniem ryzyka przez Bank;

5) zatwierdza rodzaje limitów wewnętrznych oraz ich wysokość dostosowaną do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku;

6) odpowiada za przejrzystość działań Banku, w szczególności za politykę informacyjną w zakresie działalności Banku, pozwalającą na ocenę skuteczności działania Rady Nadzorczej i Zarządu Banku w zakresie zarządzania Bankiem, monitorowania stanu bezpieczeństwa działalności Banku i za ocenę sytuacji finansowej Banku;

7) zapewnia zgodność działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa;

- 8) zapewnienia, że Bank prowadzi politykę służącą zarządzaniu wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka w działalności Banku i posiada procedury w tym zakresie;
- 9) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację polityki zmiennych składników wynagrodzeń;
- 10) uwzględnia rezultaty badań prowadzonych przez komórkę audytu wewnętrznego oraz biegłych rewidentów przy podejmowaniu decyzji w ramach zarządzania Bankiem;
- 11) przekazuje Radzie Nadzorczej, okresowe informacje przedstawiające w sposób rzetelny, przejrzysty i syntetyczny rodzaje i wielkość ryzyka w działalności Banku.

12.3 W strukturze organizacyjnej Banku funkcjonuje Specjalista ds. ryzyk i sprawozdawczości, który na dzień 31.12.2016 roku obejmował swoim zakresem działania monitorowanie poszczególnych rodzajów ryzyk oraz adekwatności kapitałowej.

12.4 Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też jednostkami organizacyjnymi Banku.

12.5 Komórki organizacyjne Banku biorą udział w procesie zarządzania ryzykiem poprzez realizację celów zawartych w niniejszej strategii oraz zgodnie z regulaminem organizacyjnym Banku.

12.6 Komitety realizują zadania opisane w ich regulaminach funkcjonowania.

12.7 Komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku) uczestniczą w procesie zarządzania ryzykiem w ramach przypisanych im zadań w strukturze organizacyjnej Banku oraz w procedurach wewnętrznych, dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

13. Identyfikacja, pomiar i monitorowanie ryzyka

1. Bank dokonuje identyfikacji i pomiaru ryzyka w oparciu o metody i modele, dostosowane do profilu, skali i złożoności ryzyka.
2. Częstotliwość pomiaru ryzyka dostosowana jest do wielkości oraz charakteru poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku.
3. Metody/modele, w szczególności ich założenia są poddawane okresowej ocenie uwzględniającej testowanie i weryfikację historyczną.
4. Przegląd i aktualizacja metod/modeli lub systemów pomiaru ryzyka przeprowadzane są wraz z przeglądem procedur dotyczących zarządzania ryzykiem.
5. W ocenie Banku stosowane przez Bank modele mają charakter nieistotny, gdyż żaden nie determinuje ostatecznej decyzji zarządczej.

6. Niezależnie od podziału stosowanych przez Bank narzędzi pomiaru ryzyka na metody i modele, Bank ogranicza ryzyko wynikające ze stosowania zarówno metod jak i modeli m.in. poprzez:

- 1) prowadzenie rejestru metod/modeli wraz ze wskazaniem właściciela;
- 2) posiadanie dokumentacji opisującej działanie metody/modelu;
- 3) w przypadku metod/modeli zewnętrznych – posiadanie możliwość aktualizowania założeń do metod/modeli w odpowiednim czasie i zakresie;
- 4) przeszkolenie pracowników odpowiedzialnych za obsługę metody/modelu, zapewnienie zastępowalności w obsłudze metody/modelu;
- 5) dokonywanie przeglądu i aktualizacji metod pomiaru ryzyka/modeli wewnętrznych – wraz z co najmniej rocznym przeglądem zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka;
- 6) objęcie obszaru prawidłowości funkcjonowania modelu (w tym jakości danych) systemem kontroli wewnętrznej.

7. W ramach pomiaru ryzyka Bank przeprowadza testy warunków skrajnych.

8. Bank przeprowadza testy warunków skrajnych dla wszystkich mierzalnych rodzajów ryzyka, które zostały uznane za istotne.

9. Bank dokłada staranności, aby zakres i założenia przyjmowane w przeprowadzanych testach warunków skrajnych dawały podstawy rzetelnej oceny ryzyka tj.:

- 1) obejmowały obszary najbardziej narażone na ryzyko lub mogące wygenerować największe ryzyko;
- 2) w większości wynikały z czynników ryzyka, których zmiana nie wynika bezpośrednio z działań podejmowanych przez Bank;
- 3) wartości liczbowe przyjmowane w założeniach do testów stanowiły najgorsze z prawdopodobnych scenariuszy.

10. Szczegółowe założenia i scenariusze przyjęte w testach warunków skrajnych są zawarte w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, ich przegląd i aktualizacja są dokonywane wraz z przeglądem tych zasad; analizy sporządzane są na piśmie a wyniki oceny prezentowane Zarządowi Banku.

11. Zarząd Banku, po wprowadzonej zmianie lub wprowadzeniu nowego testu warunków skrajnych, informuje Radę Nadzorczą o zakresie testów warunków skrajnych, dokonanych zmianach i przyjętych w testach założeniach.

12. Wyniki testów warunków skrajnych stanowią obowiązkowy element informacji zarządczej dla Zarządu i Rady Nadzorczej Banku.

13. Rezultaty testów warunków skrajnych Bank wykorzystuje w procesie zarządzania ryzykiem m.in. poprzez:

- 1) podejmowanie działań ograniczających ryzyko;
- 2) uwzględnianie ich w poziomach ustanawianych limitów;
- 3) tworzenie dodatkowych wymogów kapitałowych;
- 4) uwzględnianie ich w konstruowaniu planów awaryjnych (płynności, kapitałowym).

14. Limity ograniczające ryzyko

1. Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku.

2. Procedury wewnętrzne określają zasady ustalania i aktualizowania wysokości limitów oraz częstotliwości monitorowania ich przestrzegania i raportowania.

3. Poziom limitów wewnętrznych jest dostosowany do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku oraz do poziomu limitów ustalonych w Systemie Ochrony SGB.

4. Analizy będące podstawą do określenia wysokości limitów wewnętrznych są sporządzane w formie pisemnej.

5. Bank określa wysokość limitów (w zależności od rodzaju ryzyka lub charakteru limitu) w oparciu o następujące przesłanki:

- 1) analizę historyczną stopnia wykorzystania limitu;
- 2) apetyt na ryzyko określony przez Radę Nadzorczą;
- 3) analizę wpływu zrealizowania się limitu w maksymalnej wysokości na sytuację finansową Banku;
- 4) wysokość ryzyka, którym jest obciążona pozycja objęta limitem.

6. Z zachowaniem limitów określonych w ustawie Prawo bankowe oraz limitów ustalonych w Systemie Ochrony SGB, Bank ustalił i weryfikuje wewnętrzne limity zaangażowań według kryteriów uwzględniających specyfikę ich działalności.

7. Procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem określają sytuacje, w których dopuszczalne jest przekroczenie limitów wewnętrznych, określają warunki akceptacji przekroczeń oraz sposób postępowania w przypadku przekroczenia limitów wewnętrznych; Bank może określić limity dla których przekroczenie jest niedopuszczalne

8. Przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych, dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka oraz ich wysokość, zatwierdza Zarząd Banku.

9. Przekroczenia limitów wewnętrznych są monitorowane i poddawane szczegółowej analizie – zadania te wykonują komórki organizacyjne wskazane w procedurach szczegółowych dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

15. Cele strategiczne oraz polityki w zakresie zarządzania istotnymi rodzajami ryzyka

15.1 Ryzyko kredytowe, w tym koncentracji

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują :

- 1) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego;
- 2) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku;
- 3) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od 10%.
- 4) utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej 30 %;
- 5) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów;
- 2) ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń;
- 3) inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym lub za pośrednictwem Banku Zrzeszającego w innych instrumentach finansowych w ramach limitów ustanowionych przez System Ochrony SGB; Bank zakłada, że

maksymalna kwota instrumentów finansowych, innych niż wyemitowane przez Skarb Państwa lub NBP nie może przekroczyć 70% funduszy własnych Banku.

- 4) utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym ;
- 5) utrzymywanie aktywów obciążonych najwyższym ryzykiem kredytowym, tj. portfela kredytów podmiotów niefinansowych na poziomie 75% ich udziału w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania .

15.2 Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:

1) utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;

2) bezwzględne przestrzeganie limitów koncentracji dużych ekspozycji określonych w CRR.

2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

1) angażowanie się Banku w branże, w których obsłudze Bank posiada wieloletnie doświadczenie;

2) ograniczenie kredytowania klientów, których zaangażowanie w Banku wyniosłoby 10% uznanego kapitału (np. 10% zgodnie z definicją dużych ekspozycji);

3) ograniczanie ryzyka koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia w postaci hipoteki poprzez opracowanie i stosowanie odpowiednich standardów postępowania dotyczących zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie;

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie obejmują:

1) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie;

2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;

3) utrzymywanie udziału portfela kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie nie wyższym od 10% całego portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie;

4) zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie maksymalnie do 70 % ich udziału w portfelu kredytowym.

2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

1) udzielanie kredytów zabezpieczonych hipotecznie, tym klientom detalicznym w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik Dtl) nie przekracza:

a) 50% w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego nie przekracza jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw,

b) 65% w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza poziom jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,

c) wskaźniki wymienione w lit. a-b mogą ulec:

- podwyższeniu o 5 p.p. jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej nie przekracza 1 roku lub miejscem zamieszkania klienta jest gmina wiejska,

- obniżeniu o 5 p.p. jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej przekracza 5 lat lub miejscem zamieszkania klienta jest miasto powyżej 50 tys. mieszkańców,

- pozostają bez zmian – w pozostałych przypadkach;

2) stosowanie limitów LtV, na maksymalnym poziomie :

a) 80% przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych,

b) 90% przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych, gdy część ekspozycji przekraczająca 80% LtV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP,

c) 75% w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej;

d) 80% w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej, gdy część ekspozycji przekraczająca 75% LtV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP.

e) wskaźniki wymienione w lit. a-d ulegają obniżeniu o 5 p.p. jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej przekracza 25 lat;

3) kierowanie oferty kredytów hipotecznych głównie do klientów detalicznych, preferowanie zabezpieczeń hipotecznych w postaci nieruchomości mieszkalnych, stosowanie maksymalnego okresu kredytowania 25 lat.

4) stosowanie ostrożnego podejścia do wycen nieruchomości, m.in. poprzez:

a) dokonywanie weryfikacji wycen przez pracowników posiadających odpowiednie przeszkolenie;

b) zlecanie ponownych wycen, jeżeli w ocenie Banku wartość nieruchomości obniżyła się o 20% i jeżeli zabezpieczenia ekspozycji Banku na tej nieruchomości pomniejszają podstawę naliczania rezerw celowych;

Cele strategiczne w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych obejmują:

1) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi;

2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;

3) utrzymywanie udziału portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych na poziomie nie wyższym od 10% całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych;

4) zaangażowanie się w detaliczne ekspozycje kredytowe maksymalnie do 20% ich udziału w portfelu kredytowym.

2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

1) przyjęcie maksymalnego okresu kredytowania dla detalicznych ekspozycji kredytowych na 5 lat;

2) udzielanie kredytów detalicznych tym klientom w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik DtI) nie przekracza:

a) 50% w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego nie przekracza jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,

b) 65% w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza poziom jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,

c) wskaźniki wymienione w lit. a-c mogą ulec:

- podwyższeniu o 5 p.p. jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej nie przekracza 1 roku lub miejscem zamieszkania klienta jest gmina wiejska,
- obniżeniu o 5 p.p. jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej przekracza 5 lat, lub miejscem zamieszkania klienta jest miasto powyżej 50 tys. mieszkańców, lub zdolność kredytowa klienta, który nie współpracował z Bankiem została oceniona na podstawie oświadczenia,
- pozostają bez zmian – w pozostałych przypadkach;

Ryzyko operacyjne

Cele strategiczne w zakresie ryzyka operacyjnego obejmują:

- 1) optymalizację efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania;
 - 2) racjonalizację kosztów;
 - 3) zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
 - 4) automatyzację procesów realizowanych w Banku, pozwalającą w sposób bezpieczny zredukować ryzyko wynikające z błędów ludzkich;
 - 5) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez opracowanie i wdrożenie:
- 1) systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, adekwatnego do profilu ryzyka Banku;
 - 2) systemu zarządzania zasobami ludzkimi, który pozwala na stworzenie kultury organizacyjnej wspierającej efektywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym;
 - 3) skutecznego systemu kontroli wewnętrznej pozwalającego na monitorowanie i korygowanie wykrytych nieprawidłowości (w szczególności w obszarach najbardziej narażonych na ryzyko);
 - 4) odpowiednich warunków technicznych (w tym technologicznych) wspierających w sposób bezpieczny działalność Banku i przetwarzane przez niego informacje;
 - 5) procedur opisujących istniejące w Banku procesy, które regularnie są dostosowywane do zmieniających warunków otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego;
 - 6) planów awaryjnych i planów zachowania ciągłości działania Banku.

1. Ryzyko operacyjne w Banku rozumiane jest jako możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych; definicja ta obejmuje ryzyko prawne, natomiast nie uwzględnia ryzyka reputacji i ryzyka strategicznego.

2. Ryzyko operacyjne obejmuje swoim zasięgiem:

- 1) ryzyko technologiczne i techniczne - ryzyko zakłóceń działalności podmiotu w skutek zaburzeń pracy systemów teleinformatycznych i informacyjnych,
- 2) ryzyko outsourcingu - ryzyko negatywnego wpływu ze strony podmiotu zewnętrznego na ciągłość, integralność lub jakość funkcjonowania Banku, jego majątku lub pracowników,
- 3) ryzyka nadużyć i defraudacji - ryzyko związane ze świadomym działaniem na szkodę podmiotu przez jego pracowników lub osoby trzecie,
- 4) ryzyko prania pieniędzy - ryzyko poniesienia strat, w wyniku zamieszania w proceder prania pieniędzy prowadzonego przez Klientów Banku, jego pośredników lub pracowników,
- 5) ryzyko bezpieczeństwa - ryzyko zakłócenia funkcjonowania podmiotu lub strat finansowych w wyniku niedostatecznej ochrony jego zasobów i informacji,
- 6) ryzyko utrzymania ciągłości działania - ryzyko braku możliwości prowadzenia przez Bank działalności lub poniesienia strat w wyniku zdarzeń nadzwyczajnych związanych z klęskami żywiołowymi,
- 7) ryzyko prawne - ryzyko poniesienia strat w skutek błędnego lub zbyt późnego opracowania lub uchwalenia regulacji, ich stabilności oraz zgodności z przepisami prawa,
- 8) ryzyko produktu - ryzyko związane ze sprzedażą produktów i ewentualnymi skargami ze strony Klientów Banku,
- 9) ryzyko modeli – potencjalna strata jaką może ponieść Bank w wyniku decyzji które mogły zasadniczo opierać się na danych uzyskanych przy zastosowaniu modeli wewnętrznych, z powodu błędów w opracowaniu, wdrażaniu lub stosowaniu modeli.

System zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje:

- 1) wszystkie obszary działalności Banku, w tym również zlecenie czynności na zewnątrz;
- 2) podmioty zależne i podmioty powiązane z Bankiem kapitałowo i/lub organizacyjnie;
- 3) identyfikację, pomiar i ocenę ryzyka operacyjnego z wykorzystaniem narzędzia samooceny ryzyka operacyjnego w realizowanych procesach,

4) monitorowanie i kontrolowanie poziomu ryzyka operacyjnego poprzez system raportowania zdarzeń i strat operacyjnych, monitorowanie stopnia realizacji KRI, w tym wartości progowych w zakresie strat dotyczących rodzajów zdarzeń ryzyka operacyjnego, przeprowadzanie testów warunków skrajnych,

5) akceptowanie poziomu ryzyka bądź w uzasadnionych przypadkach podejmowanie działań ograniczających ryzyko.

2. W systemie zarządzania ryzykiem operacyjnym uczestniczą wszyscy pracownicy Banku, ponieważ dotyczy on wszystkich komórek organizacyjnych Banku.

3. Zarząd Banku odpowiada za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym utrzymywanie poziomu tego ryzyka w granicach wyznaczonej tolerancji/apetytu.

4. Odpowiedzialność za obszar zarządzania ryzykiem operacyjnym przypisana jest Prezesowi Zarządu

1. Bank określa profil ryzyka operacyjnego, który pokazuje skalę i strukturę narażenia Banku na ryzyko operacyjne.

2. Ogólny profil ryzyka, na podstawie przeprowadzonej w Banku samooceny, określają w wymiarze:

1) strukturalnym - rodzaje zdarzeń operacyjnych oraz kluczowe procesy;

2) skali – potencjalna i rzeczywista wielkość strat oraz stopień realizacji kluczowych wskaźników ryzyka (KRI), w tym wartości progowych dotyczących rodzajów zdarzeń ryzyka operacyjnego.

3. Bank dąży do ograniczania narażenia na straty operacyjne, przynajmniej na poziomie umożliwiającym:

1) brak przekroczeń dla ustalonych limitów w ramach tolerancji/apetytu na ryzyko, w tym limitów dotyczących sumy strat dla rodzajów zdarzeń ryzyka operacyjnego,

2) nie tworzenie dodatkowych wymogów kapitałów.

4. Założenia zawarte w ust. 3 Bank realizuje poprzez:

1) wypracowania prostej struktury organizacyjnej, łatwej do nadzorowania i kontrolowania oraz efektywnego przepływu informacji i systemu kontroli wewnętrznej;

2) wprowadzania dobrze przygotowanych zmian organizacyjnych i strategicznych, które nie będą zakłócały działalności Banku;

3) oferowania typowych produktów i usług bankowych;

- 4) ograniczania ilości funkcjonujących systemów informatycznych i dążenia do niskiej ich awaryjności;
- 5) niskiej rotacji na stanowiskach kluczowych w Banku;
- 6) ograniczanie wpływu ryzyka podmiotów zależnych na ryzyko Banku;
- 7) odpowiednie przygotowanie na niespodziewane zdarzenia zewnętrzne (przerwy w dostawie prądu, powódź, pożar itp.);
- 8) objęcie wszystkich krytycznych procesów biznesowych planami awaryjnymi zapewniającymi ich ciągłą realizację;
- 9) wyodrębnienie procesów o kluczowym znaczeniu dla strategii biznesowej i strategii zarządzania ryzykiem i ustanowienia działań ograniczających ryzyko występujące w tych procesach;
- 10) ustalenie działań ograniczających ryzyko w procesach, dla których poziom ryzyka określono jako wysoki;
- 11) maksymalną automatyzację wykonywanych czynności i brak stosowania skomplikowanych modeli do pomiaru ryzyka, zwłaszcza zewnętrznych.

1. Bank, w celu określenia tolerancji/apetytu na ryzyko operacyjne, wyznaczył niżej wskazane KRI i określił dla nich stosowne limity:

- 1) rotacja kadr w kwartale - liczba pracowników przyjętych w okresie sprawozdawczym;
- 2) rotacja kadr – liczba pracowników odchodzących z pracy w okresie sprawozdawczym;
- 3) wskaźnik absencji kadr w osobodniach;
- 4) wskaźnik błędnych księgowania (liczba w miesiącu);
- 5) nieudane logowania (niezidentyfikowane zablokowanie dostępu);
- 6) Liczba rachunków na koniec miesiąca
- 7) Liczba klientów na koniec miesiąca
- 8) Liczba operacji powyżej kwoty wysokiej w okresie sprawozdawczym
- 9) Liczba dni w miesiącu zamkniętych z różnicą kasową (nadwyżki , niedobory kasowe)
- 10) Liczba nowych umów kredytowych na jednego pracownika kredytowego (w miesiącu)
- 11) Liczba nowych depozytów na jednego pracownika obsługi (w miesiącu)
- 12) czas niedostępności bankomatów w skali miesiąca;
- 13) czas niedostępności serwerów w skali miesiąca;
- 14) liczba naruszeń bezpieczeństwa systemów teleinformatycznych

- 15) Liczba istotnych zaleceń po audycie IT
- 16) Liczba stwierdzonych niezabezpieczonych podatności
- 17) Liczba wykrytych wirusów na stacjach komputerowych pracowników
- 18) Liczba przerw w połączeniach z oddziałami
- 19) Liczba przerw w połączeniach z SGB Bankiem SA
- 20) Liczba spadków napięć które spowodowały uruchomienia UPS w serwerowni na czas dłuższy niż 5 minut
- 21) Liczba oszukańczych transakcji (zewnętrznych)
- 22) Liczba aktów wandalizmu
- 23) Klęski żywiołowe;

2. Bank, w celu skutecznego monitorowania poziomu ryzyka, ustalił wartości progowe sum strat dla określonego poniżej rodzaju zdarzeń operacyjnych, stanowiące dodatkowe wskaźniki KRI :

- 1) oszustwa wewnętrzne,
- 2) oszustwa zewnętrzne,
- 3) zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy,
- 4) klienci, produkty i praktyki operacyjne,
- 5) szkody związane z aktywami rzeczowymi,
- 6) zakłócenia działalności banku i awarie systemów,
- 7) wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi.

1. Bank podejmuje niżej wskazane działania, w przypadku przekroczenia ustalonej wartości limitu/progu:

- 1) akceptuje przekroczenie, gdy występujące zagrożenie zostało uznane za jednorazowe lub jest powtarzalne, ale stopień jego szkodliwości dla Banku jest niski;
- 2) wprowadza dodatkowe mechanizmy pozwalające na przeciwdziałanie ryzyku, tj.
 - a) podejmuje działania ograniczające ryzyko (np. wdraża dodatkowe procedury w danym obszarze, wydaje stosowne w tym zakresie rekomendacje),
 - b) transferuje zidentyfikowane ryzyko stosując ubezpieczenia lub powierzając wykonywanie czynności podmiotom zewnętrznym (outsourcing).

2. Działania podejmowane w Banku, o których mowa w ust.1, muszą zostać każdorazowo zaakceptowane przez Zarząd Banku.

1. Bank, spośród procesów zidentyfikowanych w swojej działalności, wyodrębnił:

1) procesy kluczowe, które warunkują realizację strategii Banku (w tym w zakresie strategii biznesowej i zarządzania ryzykiem),

2) procesy krytyczne, których szybkie odzyskanie sprawności działania wpływa na zachowanie przez Bank ciągłości działania.

2. Bank, w przypadku określenia danego procesu jako krytycznego, posiada plany awaryjne zapewniające utrzymanie jego ciągłości.

3. Identyfikacja procesów ma miejsce podczas przeprowadzania samooceny w Banku, natomiast szczegółowa informacja z nią związana zawarta została w zasadach, dotyczących zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Ryzyko walutowe

1. Cele strategiczne w zakresie działalności walutowej obejmują:

1) obsługę klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych;

2) zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem Banku Zrzeszającego;

3) minimalizowanie ryzyka walutowego.

2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

1) dążenie do utrzymania domkniętych indywidualnych pozycji walutowych,

tak aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła 2% funduszy własnych Banku;

2) prowadzenie transakcji wymiany walut z Bankiem Zrzeszającym polegających na zagospodarowywaniu nadwyżek środków walutowych oraz domykaniu otwartych pozycji walutowych Banku; transakcje walutowe nie mają charakteru spekulacyjnego;

3) utrzymywanie relatywnie wysokiego poziomu aktywów płynnych w walutach obcych;

4) podnoszenie kwalifikacji kadry oraz ścisłą współpracę w tym zakresie z Bankiem Zrzeszającym;

5) niedokonywanie transakcji w walutach niewymienialnych.

Ryzyko płynności

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności obejmują:

- 1) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- 2) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji,
- 3) utrzymywanie przez Bank aktywów nieobciążonych na minimalnym poziomie stanowiącym zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni.

2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) realizowanie strategii finansowania, o której mowa w ust. 3;
- 2) pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
- 3) utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
- 4) utrzymywanie wymogu pokrycia płynności (wskaźnika LCR) oraz stabilnego finansowania (wskaźnika NSFR) na wymaganym przepisami poziomie;
- 5) finansowanie na bezpiecznym poziomie kredytów powiększonych o majątek trwały przez depozyty powiększone o fundusze własne;
- 6) utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku ;
- 7) zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych) na poziomie nieujemnym; (w praktyce oznacza to, że gdyby na dany moment Bank spieniężył wszystkie swoje aktywa to wystarczy środków na zaspokojenie wszystkich zobowiązań; niewypłacalność banków powstawała najczęściej wtedy, gdy rosły kredyty zagrożone, więc wartość aktywów spadała)

8) dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie;

9) identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

3. Bank przyjmuje następującą strategię finansowania:

1) głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych i instytucji rządowych oraz samorządowych, ich łączna kwota powinna stanowić co najmniej 80% pasywów ogółem;

2) Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów;

3) Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania;

4) Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowym źródeł środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego;

5) w sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB.

Ryzyko stopy procentowej

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

1) optymalizacja wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;

2) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;

3) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

1) ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;

- 2) ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku ;
- 3) zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
 - a) stosowanie dla produktów klientowskich stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa) zwłaszcza dla aktywów wrażliwych,
 - b) oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego);
- 4) dążenie do wypracowywania jak największych przychodów pozaodsetkowych.

Ryzyko kapitałowe

Cele strategiczne dotyczące ryzyka kapitałowego zostały określone w obowiązującej w Banku strategii dotyczącej zarządzania i planowania kapitałowego.

Ryzyko braku zgodności

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności oznacza:

- 1) efektywne przeciwdziałanie możliwościom wystąpienia naruszeń przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania;
- 2) sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności;
- 3) dążenie do zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi;
- 4) dążenie i dbałość o:
 - a) wizerunek zewnętrzny Banku rozumianego jako instytucja zaufania publicznego,
 - b) pozytywny odbiór Banku przez klientów,
 - c) przejrzystość działań Banku wobec klientów,
 - d) stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.

16. Zatwierdzone przez Zarząd oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku wymagane przez Art. 453 ust.1 lit. e zawarte jest w Załączniku nr 1.

17. Informacja na temat ryzyka, zgodna z art. 435 ust 1. lit f. w której omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności, zawierająca kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotyczące ryzyka zawarta jest w Załączniku nr 2.

18. Członkowie Zarządu Banku pełnią po jednym stanowisku dyrektorskim. Członkowie Rady Nadzorczej Banku pełnią po jednym stanowisku dyrektorskim. Przez stanowisko dyrektorskie należy rozumieć stanowisko zajmowane w organie Banku (odpowiednio Zarządzie albo Radzie Nadzorczej) lub organach innych podmiotów.

19.

1. Rekrutację na stanowiska członków Zarządu w Banku prowadzi się wśród pracowników Banku, a w przypadku braku możliwości przesunięć w ramach Banku, poszukuje się pracowników w zewnętrznych instytucjach bankowych, finansowych itp.

2. Kandydaci na stanowiska członków Zarządu powinni spełniać kryterium kwalifikacji oraz reputacji.

3. Kryterium kwalifikacji obejmuje:

1) Wykształcenie wyższe oraz 5-letnie doświadczenie w instytucjach finansowych oraz co najmniej 3 letnie doświadczenie na stanowiskach kierowniczych.

2) W przypadku braku wykształcenia wyższego – doświadczenie minimum 10 – letnie w pracy w instytucjach finansowych oraz co najmniej 5 letnie doświadczenie na stanowiskach kierowniczych.

4. Kryterium reputacji obejmuje:

1) Dobrą opinię w środowisku.

2) Zaświadczenie o niekaralności za przestępstwa gospodarcze, skarbowe, korupcyjne oraz przeciwko prawom pracowniczym.

3) Oświadczenie kandydata na członka Zarządu o braku orzeczonego przez sąd zakazu pełnienia funkcji kierowniczych w działalności gospodarczej i/ lub prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek albo zakazu prowadzenia cudzych spraw.

4) Oświadczenie kandydata na członka Zarządu, że nie toczą się przeciw niemu czynności procesowe z podejrzenia o popełnienie przestępstw gospodarczych, skarbowych, korupcyjnych albo przeciwko prawom pracowniczym.

5) Oświadczenie kandydata na członka Zarządu o niezajmowaniu się interesami konkurencyjnymi wobec Banku.

5. Oceny reputacji oraz kwalifikacji osób powoływanych na stanowiska członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza w oparciu o oświadczenia i dokumenty dostarczone przez kandydata.

20. Bank, z uwagi na skalę działalności nie stosuje strategii zróżnicowania w zakresie wyboru członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej.

21. Bank z uwagi na skalę działania nie tworzy w obrębie Rady Nadzorczej komitetu ds. ryzyka.

22. Przepływ informacji dotyczącej ryzyka kierowanej do Zarządu oraz Rady Nadzorczej w Banku jest sformalizowany i objęty odpowiednią Instrukcją sprawozdawczości zarządczej, definiującą: częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka. Systemem informacji zarządczej są objęte wszystkie rodzaje ryzyka uznawane przez Bank za istotne. Zakres i częstotliwość raportowania jest dostosowana do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka zapewniając możliwość podejmowania decyzji, oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

III Zakres stosowania

Bank nie dokonuje konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

IV Fundusze własne

1. Podstawowe informacje o warunkach umownych dotyczących głównych cech wszystkich pozycji i składników funduszy własnych.
2. Poniższe zestawienie przedstawia poziom poszczególnych pozycji funduszy własnych Banku według wymagań Dyrektywy CRD IV i Rozporządzenia CRR według stanu na dzień 31.12.2016 roku.

wyszczególnienie	31.12.2016
Uznany kapitał	31 724 606,04
Tier I	29 565 343,82
Kapitał podstawowy Tier I (CET 1)	29 565 343,82
Fundusz rezerwowy (zasobowy)	26 923 046,55
Korekty okresu przejściowego	187 200,00

Fundusz ryzyka ogólnego	2 330 000
Wartości niematerialne i prawne	- 3946,24
Tier II	2 159 262,22
Fundusz z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych	129 043,51
Całkowity wymóg kapitałowy	15 516 981,26
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	15,24
Współczynnik kapitału Tier I	15,24
Łączny współczynnik kapitałowy	16,36

3. Nadwyżka kapitału podstawowego Tier 1 wynosi 20 837 042 zł. a kapitału Tier 1 17 927 608 zł
4. Bank nie dokonywał sekurytyzacji aktywów.

V Wymogi kapitałowe

1. Bank oblicza kapitał wewnętrzny na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne:
 - 1) ryzyko kredytowe;
 - 2) ryzyko operacyjne;
 - 3) ryzyko walutowe;
 - 4) ryzyko koncentracji;
 - 5) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej;
 - 6) ryzyko płynności,
 - 7) ryzyko kapitałowe.
2. Uznane za istotne ryzyko braku zgodności Bank pokrywa kapitałem wewnętrznym obliczonym dla ryzyka operacyjnego.

Przy obliczaniu dodatkowych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka przyjmuje się następujące założenia:

- 1) kapitał wewnętrzny na poszczególne rodzaje ryzyka będzie obliczany jako koszt lub utracony przychód (za wyjątkiem ryzyka koncentracji i ryzyka operacyjnego), który może się pojawić w wyniku zaistnienia sytuacji nieoczekiwanej;
- 2) koszt lub utracony przychód, o którym mowa w pkt 1, obliczany jest na podstawie testów warunków skrajnych, które Bank przeprowadza dla poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych za istotne;
- 3) część lub całość kwoty, o której mowa w pkt 2, Bank może zabezpieczyć z wyniku finansowego zaplanowanego na dany rok obrotowy;

- 4) poziom akceptowalnej straty lub utraconego przychodu (tzw. wskaźnik wrażliwości) Bank wyznacza raz do roku (jako procent funduszy własnych Banku) w oparciu o następujące przesłanki:
- wysokość planowanego wyniku finansowego na rok obrotowy, w którym aktualizujemy niniejsze zasady,
 - poziom współczynnika wypłacalności,
 - plany kapitałowe;
- 5) dodatkowym wymogiem kapitałowym dla poszczególnych rodzajów ryzyka (za wyjątkiem ryzyka koncentracji i ryzyka operacyjnego) będzie kwota, o jaką koszt lub utracony przychód przekroczy akceptowalny poziom ryzyka, o którym mowa w pkt 4.
3. Bank zarządza poziomem adekwatności kapitałowej poprzez jednoczesne kreowanie wielkości funduszy własnych oraz wpływające na poziom generowanego ryzyka.
4. Poziom adekwatności kapitałowej, mierzony wielkością współczynników kapitałowych, podlega systematycznemu monitorowaniu w okresach miesięcznych, natomiast mierzony wielkością wewnętrznego współczynnika kapitałowego w okresach kwartalnych; w przypadku, gdy wielkość wymogów kapitałowych lub poziom funduszy własnych będą zagrażać utrzymaniu współczynników kapitałowych lub wewnętrznego współczynnika kapitałowego na poziomach określonych w celach strategicznych, częstotliwość analizy poziomu adekwatności kapitałowej zostaje zwiększona.
5. Poniższa tabela przedstawia plan alokacji kapitału z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka :

		Procent Funduszy własnych plan 31.12.16	Wykonanie 31.12.16
	Minimalne wymogi kapitałowe, w tym:		
1	Z tytułu ryzyka kredytowego - kapitał regulacyjny na ryz. kredytowe 60% - dodatkowy wymóg kapitałowy 5%	60% 5%	43% 0%
2	Z tytułu ryzyka (rynkowego) walutowego	0%	0%
3	Z tytułu ryzyka operacyjnego - kapitał regulacyjny na ryz. operacyjne 6% - dodatkowy wymóg kapitałowy 2%	6% 2%	5,4% 0%
4	z tytułu ryzyka koncentracji (z tytułu przekroczenia limitów koncentracji zabezpieczeń i branży)	2%	0%
5	z tytułu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej	1%	0%
6	z tytułu ryzyka płynności	3%	0%
7	z tytułu ryzyka kapitałowego (reputacji)	1%	0%
8	Współczynnik kapitału Tier podstawowy I	5,75%	15,33%

9	Współczynnik kapitału Tier I	10,25%	15,33%
10	Łączny współczynnik kapitału	13,25%	16,45%
11	Całkowity wewnętrzny wymóg kapitałowy	16 578 tys.zł	15 423tys.zł
%	Wewnętrzny wskaźnik kapitałowy	10%	16,45%

6. Poniższa tabela przedstawia 8% ekspozycji ważonej ryzykiem oddzielnie dla każdej ekspozycji

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31-12-2016 w tys. zł.	8% ekspozycji ważonej ryzykiem
1	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	1077	
2	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	6 293	99,12
3	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	11	0,88
4	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	59 874	3 313,92
5	Ekspozycje detaliczne	71 941	3 971,20
6	Ekspozycje zabezpieczone hipoteką na nieruchomościach	90 619	5 467,20
7	Ekspozycje kapitałowe	3 300	264
8	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	1 943	169,60
9	Ekspozycje wobec instytucji	55 096	336,32
10	Inne pozycje	6892	197,04
Razem		297 046	13 819,28

7. Poniższe zestawienie przedstawia poziom minimalnych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota
1.	ryzyko kredytowe	13 819 278,22
2.	ryzyko rynkowe	0
3.	przekroczenie limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań	0
4.	przekroczenie progu koncentracji kapitałowej	0
5.	ryzyko operacyjne	1 697 703,31
	RAZEM	15 516 981,53

8. Wymogi w zakresie funduszy własnych obliczone zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. b) i c);

L.p.	Rodzaj wymogu	Wymóg kapitałowy
1.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit b.	nie dotyczy
2.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit c. – ryzyko walutowe	

VI Ekspozycja na ryzyko kontrahenta

Nie dotyczy.

VII Bufory kapitałowe

Nie dotyczy.

VIII Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego

Nie dotyczy.

IX Ryzyko kredytowe

1. Według stanu na dzień 31.12.2016r. Bank stosował definicje należności przeterminowanych, zagrożonych oraz metody ustalania korekt wartości i rezerw w oparciu o zapisy Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie klasyfikacji ekspozycji kredytowych oraz tworzenia rezerw na ryzyko kredytowe.
2. Bank w swoich analizach nie uwzględnia ryzyka geograficznego, ponieważ Bank funkcjonuje na terenie jednego obszaru geograficznego, określonego w Statucie Banku, zatwierdzone przez Komisję Nadzoru Finansowego .
3. Ekspozycje kredytowe według wyceny bilansowej na dzień 31.12.2016 roku, bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego oraz średnią kwotą ekspozycji w okresie od 31.12.2015 roku do 31.12.2016 w podziale na klasy przedstawia poniższe zestawienie.

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31-12-2016 w tys. zł.	Ważone ryzykiem
1	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	1077	
2	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	6 293	1239
3	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	11	11
4	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	59 874	41 424
5	Ekspozycje detaliczne	71 941	49 640
6	Ekspozycje zabezpieczone hipoteką na nieruchomościach	90 619	68 340
7	Ekspozycje kapitałowe	3 300	3 300
8	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	1 943	2 120
9	Ekspozycje wobec instytucji	55 096	4 204
10	Inne pozycje	6892	2 463
Razem		297 046	172 741

Bank przyjmuje, iż klasy ekspozycji kredytowych, które stanowią przynajmniej 20% portfela kredytowego wyznaczają istotne klasy ekspozycji. Do istotnych klas ekspozycji kredytowych zaliczane są zatem następujące klasy:

Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach,

Ekspozycje wobec instytucji,
 Ekspozycje detaliczne,
 Ekspozycje wobec przedsiębiorców .

4. Struktura zaangażowania Banku wobec poszczególnych sektorów lub według typu kontrahenta w rozbiciu na klasy ekspozycji.

4.1 Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora finansowego według typu kontrahenta według stanu na dzień 31.12.2016 roku przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w zł
1.	Banki Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	54 422 901,94
2.	Pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	4 203 908,77
3.	Pomocnicze instytucje finansowe Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	
4.	Instytucje ubezpieczeniowe Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	
Razem zaangażowanie w sektorze finansowym		58 626 810,71

4.2 Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora niefinansowego w podziale na typ kontrahenta oraz w podziale na branże według stanu na dzień 31.12.2016 roku przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w tys.zł
1.	Przedsiębiorstwa i spółki państwowe Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	0,00
2.	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	44 995 785,97 40 239 440,18 2 064 394,62 2 691 951,17
3.	Przedsiębiorcy indywidualni Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	53 121 060,21 48 168 795,95 1273 124,77 3 679 139,49
4.	Osoby prywatne Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	72 259 679,06 70 047 056,31 880 362,04 1 332 260,71
5.	Rolnicy indywidualni Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	18 756 641,57 18726 387,57 0 30 254,00
6.	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	
7.	Inne należności	1 164 251,86
Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym		190 297 559,04

4.3 Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora budżetowego w rozbiciu na kategorie należności według stanu na dzień 31.12.2016 roku przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Wartość w zł
-------------------------	---------------------

Należności normalne	6 088 858,88
Należności pod obserwacją	
Należności zagrożone	
Razem zaangażowanie w sektorze budżetowym	6 088 858,88

4.4 Strukturę zaangażowania Banku w poszczególnych branżach w rozbiciu na kategorie należności według stanu na dzień 31.12.2016 roku przedstawia poniższa tabela

Lp.	Branże	Wartość w tys.zł
1.	Rolnictwo	26 875
2.	Handel	29965
3.	Przetwórstwo	33 599
4.	Transport	
5.	Budownictwo	14 216
6.	Usługi	
7.	Opieka Zdrowotna	344
8.	Administracja Publiczna	5 661
9.	Inne (pozostałe)	63 174
Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym		173 834

5. Strukturę ekspozycji według okresów zapadalności w podziale na istotne klasy należności, stanowiące minimum 20% obligi kredytowego według stanu na dzień 31.12.2016 roku nie wystąpiły.
6. Struktura należności z rozpoznaną utratą wartości i przeterminowane w rozbiciu na istotne klasy ekspozycji kredytowych według stanu na dzień 31.12.2016r. przedstawiają poniższe tabele.

Lp.	<i>Ekspozycje wobec osób prywatnych</i>	Wartości w zł
1.	Należności normalne	69 153 314,55
	Kredyty	70 047 056,31
	Kredyty przeterminowane	-
	Rezerwy celowe	-
	Korekta wartości	939121,61
	Odsetki	45 379,85
2.	Należności pod obserwacją	870 168,90
	Kredyty pod obserwacją	880 362,04
	Kredyty przeterminowane	-
	Rezerwy celowe	13 205,46
	Korekta wartości	-
	Odsetki	3 012,32
3.	Należności zagrożone	888 754,18
	Kredyty zagrożone	1 332 260,71
	Kredyty przeterminowane	-
	Rezerwy celowe	1 047 623,11
	Korekta wartości	8 196,74
	Odsetki	612 313,32
	RAZEM	70 912 237,63

Lp.	<i>Ekspozycje wobec przedsiębiorców</i>	Wartości w zł
1.	Należności normalne	47 767 450,56
	Kredyty	48 168 795,95
	Kredyty przeterminowane	-

	Rezerwy celowe	-
	Korekta wartości	432 488,49
	Odsetki	31 143,10
2.	Należności pod obserwacją	1 261 600,56
	Kredyty pod obserwacją	1 273 124,77
	Kredyty przeterminowane	-
	Rezerwy celowe	21 172,53
	Korekta wartości	-
	Odsetki	9 648,32
3.	Należności zagrożone	2 061 074,46
	Kredyty zagrożone	3 679 139,49
	Kredyty przeterminowane	-
	Rezerwy celowe	2 789 610,44
	Korekta wartości	7 786,85
	Odsetki	1 179 332,26
	RAZEM	53 121 060,21

7. Omówienie uzgodnienia zmian stanów korekt wartości i rezerw z tytułu ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości , obejmujące:

- 1) opis rodzajów korekt wartości i rezerw,
- 2) salda początkowe,
- 3) kwoty umorzeń należności w ciężar odpisów w danym okresie,
- 4) kwoty odpisów albo rozwiązań na szacowane prawdopodobne straty na ekspozycjach w danym okresie, wszelkie inne korekty, w tym korekty wynikające z różnic kursowych, połączeń podmiotów, przejęć i zbycia podmiotów zależnych oraz przemieszczeń pomiędzy grupami odpisów,
- 5) salda końcowe.

Korekty wartości i kwoty odzyskane zaliczone bezpośrednio do rachunku zysków i strat są ujawnione oddzielnie.

X Aktywa wolne od obciążeń

1. Składnik aktywów jest traktowany jako obciążony, jeżeli został on zastawiony lub podlega jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości

kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie może on zostać swobodnie wycofany (np. w celu zastawiania dla potrzeb finansowania).

XI Korzystanie z ECAI

Nie dotyczy

XII Ekspozycja na ryzyko rynkowe

L.p.	Rodzaj wymogu	Wymóg kapitałowy
1.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit b.	nie dotyczy
2.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit c. – ryzyko walutowe	0,00

Bank wyznacza wymóg wyłącznie na ryzyko walutowe

XIII Ekspozycja na ryzyko operacyjne

1. Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka operacyjnego obliczane są przez Bank metodą wskaźnika bazowego (art. 315-316 Rozporządzenia). Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego na dzień 31.12.2016 wynosi

1 697 703,31 zł

2. Informacje o sumach strat brutto z tytułu ryzyka operacyjnego odnotowane w roku 2016, w podziale na kategorie zdarzeń w układzie macierzy bazylejskiej, w kwocie 10 445,60 zł - wystąpiły w kosztach linii płatności i rozliczenia z tytułu zakłóceń działalności i błędów systemów.

3. W minionym roku nie wystąpiły poważne zdarzenia operacyjne.

XIV . Ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym

1. Papiery wartościowe nabywane przez bank klasyfikuje się w dniu ich nabycia lub powstania do następujących kategorii:

- 1) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy;
- 2) aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności;
- 3) aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

1. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy wycenia się według wartości godziwej, a skutki zmiany wartości godziwej zalicza się odpowiednio do przychodów lub kosztów z operacji finansowych, z zastrzeżeniem że

zobowiązanie, które ma zostać rozliczone przez przekazanie instrumentu kapitałowego, którego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, należy wycenić według zamortyzowanego kosztu.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności wycenia się według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wycenia się według wartości godziwej, a skutki zmiany wartości godziwej odnosi się na kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny, do momentu wyłączenia aktywów finansowych z bilansu, w którym skumulowane skutki zmian wartości godziwej ujęte w kapitale (funduszu) z aktualizacji wyceny ujmuje się odpowiednio w przychodach lub kosztach finansowych; naliczone odsetki ujmuje się w przychodach z tytułu odsetek; należne dywidendy ujmuje się w przychodach z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych, o zmiennej kwocie dochodu; w przypadku, w którym nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych, bank ujmuje skumulowane straty ujęte w kapitale (funduszu) z aktualizacji wyceny jako koszty finansowe z tytułu odpisów aktualizujących.

LWBS posiada papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności

Podział ekspozycji ze względu na cel nabycia według stanu na dzień 31.12.2016 roku przedstawia poniższe zestawienie.

Lp.	Rodzaj ekspozycji	Kwota ekspozycji zakupionych ze względu na zyski kapitałowe	Kwota ekspozycji zakupionych ze względu na przyjętą strategię
1.	Akcje SGB-Banku SA		2 070 500,00
2.	Udziały Choszczno		284 200,00
3.	Udziały TUV		2 450,00
4.	Bankowe Papiery Wartościowe SGB		301 651 zł
5.	GBS Nieruchomości		132 616 zł
6.	Elektrociepłownia Będzin		507 174 zł
7.	Udziały w System Ochrony SGB		1 000 zł
RAZEM			3 299 591,00

XV. Ryzyko stopy procentowej dla pozycji zakwalifikowanych do portfela bankowego

1. Pomiar ryzyka stopy procentowej obejmuje wszystkie pozycje wrażliwe na zmianę stopy procentowej.
2. W ramach posiadanych przez Bank pozycji zastosowana jest następująca klasyfikacja:
 - 1) aktywa (w podziale na poszczególne stawki referencyjne):
 - a) rachunki bieżące i pomocnicze w Banku Zrzeszającym oraz w innych bankach,
 - b) lokaty w Banku Zrzeszającym oraz w innych bankach,
 - c) dłużne papiery wartościowe,
 - d) kredyty, *(w związku z definicją pozycji wrażliwych, w ramach kredytów nie są ujmowane kredyty będące w sytuacji zagrożonej i jednocześnie nieobsługiwane)*
 - e) pozostałe należności wrażliwe na zmianę stóp procentowych;
 - 2) pasywa (w podziale na poszczególne stawki referencyjne):
 - a) zobowiązania wobec Banku Zrzeszającego (kredyty i lokaty),
 - b) depozyty,
 - c) pozyskane kredyty z innych źródeł niż Bank Zrzeszający,
 - d) pozostałe zobowiązania wrażliwe na zmianę stóp procentowych.
3. Pozycje zaliczone do portfela kredytowego i niezaliczone do należności nieobsługiwanych wykazywane są w wartości nominalnej, tzn. w kwocie stanowiącej podstawę naliczania odsetek.
4. Pozycje zaliczone do portfela kredytowego i zaliczone do należności nieobsługiwanych wykazywane są w wartości nominalnej pomniejszonej o utworzone rezerwy celowe i odpisy z tytułu utraty wartości – w przypadku, gdy rezerwa jest wyższa od wartości nominalnej należy wykazać „0”; pozycje te nie uczestniczą w przeprowadzanej analizie ryzyka stopy procentowej, stanowią informację uzupełniającą.
5. Pozostałe aktywa oraz pasywa odsetkowe wykazywane są w wartości nominalnej, tzn. w kwocie stanowiącej podstawę naliczania odsetek.
6. Aktywa i pasywa wyrażone w walucie innej niż krajowa wycenia się zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie w banku zasadami - według średniego kursu NBP obowiązującego na dzień wyceny.
7. W przypadku, gdy wartość wycenionych aktywów lub pasywów walutowych wrażliwych na zmiany stóp procentowych przekroczy 5 % wartości sumy bilansowej Banku w okresie dwóch kolejnych miesięcy i według oceny Banku przekroczenie to ma charakter trwały, Bank wyodrębnia pozycje walutowe i sporządza dodatkowo odrębną analizę w zakresie ryzyka stopy procentowej dotyczącą tych pozycji.
8. Wpływ szokowej zmiany rynkowych stóp procentowych na wynik finansowy według stanu na dzień 31.12.2016r. Spadek stóp procentowych o 2% spowoduje spadek wyniku o 116,9 tys.zł. a wzrost stóp procentowych o 2% spowoduje wzrost wyniku 672,81 tys. zł.

XVI Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne

Nie dotyczy

XVII. Zasady ustalania (Polityka) zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku:

Zasady ustalania zmiennych składników wynagrodzenia dla członków Zarządu oraz innych osób zajmujących stanowiska kierownicze, zgodnie z uchwałą 258/2011 KNF znajdują się w Polityce ustalania zmiennych składników wynagradzania osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku.

Polityka wynagrodzeń (w 2016 roku obowiązywała Polityka zmiennych składników wynagrodzeń zgodna z Uchwałą KNF nr 258/2011) przygotowywana jest przez Zarząd i zatwierdzana przez Radę Nadzorczą Banku. Rada Nadzorcza omawiała zagadnienia oceny polityki wynagrodzeń w 2016 roku jeden raz. Bank nie korzystał z konsultanta zewnętrznego w zakresie ustalania polityki w zakresie wynagrodzeń.

2. Wynagrodzenia osób objętych polityką wynagrodzeń (Polityką zmiennych składników wynagrodzeń) są zależne od oceny wyników przez Radę Nadzorczą, która przyjmuje średnie wskaźniki, zatwierdzone w Strategii i w Planie ekonomiczno-finansowych z ostatnich trzech lat.

3. Kryteria stosowanych przy pomiarze wyników to

- 1) zysk netto,
- 2) zwrot z kapitału własnego (ROE),
- 3) jakość portfela kredytowego,
- 4) współczynnik kapitałowy,
- 5) wskaźnik płynności LCR,
- 6) wynik z tytułu rezerw celowych.

4. Stosunek stałych składników wynagrodzenia do składników zmiennych, ustalony zgodnie z art. 94 ust. 1 lit. g) dyrektywy 36/2013 - składnik zmienny nie przekracza 100 % stałego składnika łącznego wynagrodzenia każdej osoby

5. Bank nie stosuje polityki odroczenia płatności i wynagrodzenia w postaci nabywania uprawnień do papierów wartościowych, a także innych świadczeń niepieniężnych.

XVII. Informacje ilościowe:

Informacje o sumie wypłaconych w 2016r. wynagrodzeń osobom zajmującym stanowiska kierownicze w rozumieniu uchwały 258/2011 KNF.

	Stanowiska kierownicze	Stałe składniki	Zmienne składniki	Stosunek zmiennych do stałych	Ilość osób
1.	Członkowie Zarządu	417 739,95 zł	120 155,61zł	28,77%	3
2.	Pozostali pracownicy zajmujący stanowiska kierownicze zgodnie z uchwałą 258/2011 KNF	0,00	0,00		0

Informacje o sumie wypłaconych w 2016r. wynagrodzeń z tytułu motywacji nowo zatrudnionych oraz odpraw związanych z ustaniem stosunku zatrudnienia z osobami zajmującymi stanowiska kierownicze zgodnie z uchwałą 258/2011 KNF:

w tys. zł

L.p.	Tytuł wynagrodzenia:	Wartość:
1.	Suma wypłat indywidualnych odpraw z tytułu zakończenia stosunku pracy z osobami na stanowiskach kierowniczych	0
2.	Ilość osób, które otrzymało ww. wynagrodzenie	0
3.	Najwyższa kwota wypłacona pojedynczej osobie	0
4.	Suma wypłat zmiennych składników wynagradzania z tytułu nawiązania w 2015r. stosunku pracy z osobami na stanowiskach kierowniczych	0
5.	Ilość osób, które otrzymało ww. wynagrodzenie	0
6.	Najwyższa kwota wypłacona pojedynczej osobie	0

XIX. Informacje wynikające z Rekomendacji „P”:

- a)** Rola i zakres odpowiedzialności właściwych komitetów oraz innych jednostek funkcjonalnych i biznesowych

Zgodnie z przyjętymi „Zasadami zarządzania ryzykiem płynności” zadania związane z zarządzaniem ryzykiem podzielone są na komórkę zarządzającą oraz monitorującą. Funkcje komórki zarządzającej powierzono komórce księgowości w Centrali LWBS, a monitorującej przypisano Specjaliście ds. ryzyk i sprawozdawczości.

b) Sposób pozyskiwania finansowania działalności

Głównym źródłem finansowania działalności są depozyty podmiotów niefinansowych oraz sektora budżetowego.

Wyszczególnienie	31.12.2015r.	
	Wartość	Struktura %
Przedsiębiorstwa , spółki państwowe	543 604,28 zł	0,25
Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie	18 628 651,34 zł	8,53
Przedsiębiorcy indywidualni	11 515 921,41 zł	5,28
Osoby prywatne	145 009 554,49 zł	66,40
Rolnicy indywidualni	15 496 435,47 zł	7,10
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gosp.domowych	7 530 227,18 zł	3,45
Instytucje samorządowe	19 517 514,05 zł	8,93
Pomocnicze instytucje finansowe	152 095,56 zł	0,06
Razem	218 394 003,78	100

W LWBS Drezdenko od lat utrzymuje się tendencja wzrostowa obligacji depozytów. Na koniec grudnia 2016 obligacji depozytów wynosiło 218 394 003,78 zł i wzrosło w porównaniu do 2015r. o ok. 15,78%. W ogólnej kwocie depozytów 66,52% - stanowią depozyty bieżące tj. 145 293 503,26 zł oraz 33,48% stanowią depozyty terminowe tj. 73 100 500,52 zł.

W strukturze podmiotowej dominującą rolę odgrywają depozyty osób prywatnych – 145 009 554,49 zł, co stanowi 66,40 % obligacji depozytów i środki budżetów terenowych 19 517 514,05 zł, co stanowi 8,93% obligacji depozytów .

Istotną przyczyną rozwoju bazy depozytowej jest pozyskiwanie nowych klientów . Nastąpił znaczny wzrost rachunków bieżących i ROR-ów . Wprowadzanie oferty produktów depozytowych na atrakcyjnych warunkach , między innymi lokat z nagrodami rzeczowymi, przyciągnął do Banku nowych depozytariuszy .

c) Stopień scentralizowania funkcji skarbowych i funkcji zarządzania płynnością
Funkcje skarbowe wykonywane są przez komórkę monitorującą czyli dział księgowości w Centrali LWBS natomiast funkcje zarządzania płynnością są zadania mi wykonywanymi przez komórkę monitorującą czyli Specjalistę ds. ryzyk i sprawozdawczości w siedzibie Centrali LWBS z/s Drezdenko.

d) Zasady funkcjonowania w ramach zrzeszenia
Lubusko-Wielkopolski Bank Spółdzielczy z siedzibą w Drezdenku jest zrzeszony w zrzeszeniu SGB i jest uczestnikiem Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB od dnia 23.11.2015r.

e) Poziom i składowe aktywów płynnych wynikających z Uchwały KNF 386/2008

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota
1.	Kasa	4 066 146,21
2.	Rachunek bieżący z wyłączeniem rezerwy obowiązkowej	18 862 232,41
3.	Lokaty z terminem zapadalności do 7 dni	27 000 000
4.	Zobowiązania pozabilansowe otrzymane	
5.	Pozostałe należności i rozrachunki	453584,97
	RAZEM	50 381 963,59

f) Wielkość miar płynności oraz wskaźnika LCR

Lp	Przedział płynności	Wielkość	Limit wynikające z przepisów
1	Luka płynności krótkoterminowej	10 168 737	0
2	Współczynnik płynności krótkoterminowej	1,25	1
3	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi	5,50	1
4	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	1,13	1
5	Wskaźnik LCR	1,28	0,8

g) Urealniona luka płynności dla wszystkich przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych

Lp	Przedział płynności	Luka bilansowa prosta
1	Wskaźnik do miesiąca	2,56
2	Wskaźnik powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	2,54
3	Wskaźnik powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	2,82
4	Wskaźnik powyżej 6 miesięcy do roku	3,42
5	Wskaźnik powyżej roku do 2 lat	0,8
6	Wskaźnik powyżej 2 do 5 lat	0,76
7	Wskaźnik powyżej 5 do 10 lat	0,58
8	Wskaźnik powyżej 10 do 20 lat	0,37
9	Wskaźnik powyżej 20 lat	0,59

h) Dodatkowe zabezpieczenia płynności funkcjonujące w zrzeczeniu LWBS z/s Drezdenko może skorzystać z oferty linii kredytowych w Banku Zrzeszającym, są to kredyt w rachunku bieżącym czy kredyt rewalwingowy.

i) Aspekty ryzyka płynności, na które narażony jest Bank
Przyczyny, które mogą spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności to :

- niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach;
- przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przepływów pieniężnych Banku;
- nadmierna koncentracja depozytów pod względem dużych kontrahentów;
- znaczące zaangażowanie depozytowe osób wewnętrznych Banku;
- konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki;
- istnienie dużej nadpłynności, co może mieć negatywne przełożenie na wynik finansowy Banku
- ograniczenie możliwości znalezienia innych źródeł finansowania, w szczególności na hurtowym rynku finansowym;
- brak wypełniania wewnętrznych limitów systemu ochrony oraz limitów wynikających z przepisów prawa;
- wadliwe plany awaryjne płynności nie uwzględniające szokowych zachowań klientów;
- wadliwy stosunek depozytów, w tym depozytów stabilnych do akcji kredytowej Banku;
- niewystarczające fundusze własne do finansowania aktywów strukturalnie niepłynnych.

j) Sposób dywersyfikacji źródeł finansowania

LWBS z/s Drezdenko oferuje różne produkty depozytowe klientom indywidualnym, klientom sektora niefinansowego jak i budżetowego. W swojej ofercie Bank posiada również lokaty z indywidualnym oprocentowaniem o różnych terminach wymagalności.

k) Techniki ograniczania ryzyka płynności

Do podstawowych technik ograniczania ryzyka płynności można zaliczyć:

- stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności w tym wewnętrznych limitów systemu ochrony
- systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych
- lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnienie przetrwania w skrajnej sytuacji
- przystąpienie do Systemu Ochrony SGB, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z funduszu Pomocowego
- utrzymywanie Minimum Depozytowego w Banku Zrzeszającym

- określanie prognoz nadwyżki z uwzględnieniem dodatkowego bufora płynności
- systematyczne przeprowadzanie audytu systemu zarządzania ryzykiem płynności przez pracowników jednostki zarządzającej systemem ochrony.

l) Pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności

Podstawowe pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności to:

- płynność bieżąca – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni;
- płynność krótkoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
- płynność średnioterminowa – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;
- płynność długoterminowa – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;
- płynność płatnicza – zdolność do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- bufor płynności – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym, w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, „horyzoncie przeżycia”

m) Sposób odzwierciedlenia ryzyka płynności rynku w procesie zarządzania płynnością płatniczą

LWBS z/s Drezdenko lokuje wolne środki na lokatach w SGB-Banku SA oraz inwestuje w papiery wartościowe oraz w akcję kredytową.

n) Wykorzystanie sposobów testów warunków skrajnych

Podstawą do budowy testów warunków skrajnych są scenariusze warunków skrajnych, określone w trzech wariantach:

1. wewnętrznym, którymi są:

utrata zaufania do Banku, będąca m.in. wynikiem pojawienia się negatywnych informacji o sytuacji finansowej Banku lub o sposobie prowadzenia przez Bank działalności,

a) wzrost kredytów przeterminowanych,

- b) zła sytuacja finansowa Banku przejawiająca się groźbą powstania bieżącej straty finansowej,
- c) awarie systemów komputerowych, brak połączeń telekomunikacyjnych, brak zasileń energetycznych lub wyłączeniami;

2. systemowym, którymi są:

- a) zatory płatnicze powstałe w podmiotach będących klientami Banku,
- b) wzrost zapotrzebowania rynku na depozyty – „wojna depozytowa”,
- c) wzrost rynkowych stóp procentowych,
- d) zakłócenia rozliczeniowe na rynku międzybankowym;

3. mieszanym, którymi są:

- a) zła sytuacja finansowa Banku oraz wzrost zapotrzebowania rynku na depozyty,
- b) wzrost kredytów zagrożonych oraz zatory płatnicze powstałe w podmiotach będących klientami Banku.

Dla każdego scenariusza Bank określa:

- wpływ sytuacji skrajnej na poziom płynności Banku;
- wielkość potrzebnych aktywów nieobciążonych;
- wpływ zaistniałej sytuacji na poziom rentowności Banku,

Scenariusze warunków skrajnych stanowią podstawę do budowy awaryjnych planów płynności.

- o)** Wskazanie w jaki sposób plan awaryjny uwzględnia wyniki testów warunków skrajnych

Testy warunków skrajnych Bank wykorzystuje do planowania awaryjnego, wyznaczania poziomu limitów oraz procesu szacowania kapitału wewnętrznego.

- p)** Wskazanie w jaki sposób plan awaryjny uwzględnia wyniki testów warunków skrajnych

Plany awaryjne zostały zintegrowane z testami warunków skrajnych poprzez wykorzystywanie testów warunków skrajnych jako scenariuszy uruchamiających awaryjny plan płynnościowy.

- q)** Polityka utrzymania rezerwy płynności

Płynność finansowa jest podstawowym wyznacznikiem bezpieczeństwa Banku, mającym bezpośredni wpływ na wiarygodność i renomę całej instytucji. Wszelkie procedury, przewidywane działania awaryjne, są szczegółowo ustalone jeszcze przed faktycznym

wystąpieniem ryzyka utraty płynności. Plany awaryjne opracowane zostały na wypadek, gdyby rozwiązania normalnie stosowane w bieżącym zarządzaniu płynnością okazały się bezskuteczne. Szybkość i trafność podejmowanych działań w sytuacji zagrożenia płynności Banku jest podstawowym czynnikiem zapobiegania problemom w utrzymaniu płynności.

r) Ograniczenia regulacyjne odnośnie transferu płynności w ramach zrzeczenia LWBS z/s Drezdenko jest uczestnikiem Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB. Bank ma możliwość skorzystania z oferty kredytowej Banku Zrzeszającego w celu uzupełnienia środków.

s) Częstotliwość i rodzaj sprawozdawczości w zakresie ryzyka płynności

1. Raporty z zakresu ryzyka płynności pozwalają Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:
 - 1) monitorowanie z odpowiednią częstotliwością poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
 - 2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka płynności;
 - 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
 - 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.
2. System informacji zarządczej z zakresu ryzyka płynności zawiera m.in. dane na temat:
 - 1) struktury i stabilności źródeł finansowania działalności Banku, ze szczególnym uwzględnieniem depozytów;
 - 2) stopnia niedopasowania terminów płatności pozycji bilansowych i pozabilansowych;
 - 3) wpływu pozycji pozabilansowych na poziom ryzyka płynności;
 - 4) analizy wskaźników płynności;
 - 5) ryzyka związanego z płynnością długoterminową;
 - 6) wyników testów warunków skrajnych;
 - 7) stopnia przestrzegania limitów;
 - 8) maksymalnego okresu (kasowej/bezgotówkowej) obsługi klientów, w przypadku zaistnienia utraty lub zagrożenia utraty płynności finansowej.

Częstotliwość raportowania ryzyka płynności wynika z Systemu Informacji Zarządczej.

XIX Redukcja ryzyka kredytowego przy zastosowaniu metody standardowej – informacje jakościowe i ilościowe:

Niżej wymienione informacje są zawarte w Instrukcji ustanawiania prawnych form zabezpieczeń oraz w Instrukcji zarządzania ryzykiem kredytowym:

1. Bank stosuje następujące zabezpieczenia:

- 1) weksel własny in blanco;
- 2) poręczenie wekslowe (awal);
- 3) poręczenie cywilne;
- 4) gwarancję bankową;
- 5) przelew (cesję) wierzytelności;
- 6) przewłaszczenie na zabezpieczenie;
- 7) zastaw rejestrowy;
- 8) zastaw finansowy;
- 9) kaucję;
- 10) blokadę środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych;
- 11) hipotekę;
- 12) oświadczenie patronackie;
- 13) oświadczenie o poddaniu się egzekucji w akcie notarialnym.

2. Bank może również stosować inne zabezpieczenia, przewidziane przepisami prawa oraz zwyczajami przyjętymi w obrocie krajowym i zagranicznym, i stosować przy ich ustanawianiu i wykonywaniu wzory pism niewymienione w załącznikach do instrukcji, pod warunkiem zaakceptowania ich treści przez radcę prawnego Banku.

XX. Dodatkowe informacje wymagane przez Rozporządzenie 575/2013 UE

a) zasady oceny odpowiedniości członków Zarządu i Rady Nadzorczej:

- 1) Zasady dokonywania oceny kwalifikacyjnej członków Zarządu, Zarządu jako organu kolegialnego określa procedura „Procedura oceny kwalifikacji członków Zarządu oraz Zarządu Lubusko-Wielkopolskiego Banku Spółdzielczego z siedzibą w Drezdenku” zatwierdzona URN 14/04/2014 z dn. 15.04.2014. Zasady dokonywania oceny kwalifikacyjnej członków Rady Nadzorczej, Rady Nadzorczej jako organu kolegialnego określa procedura „Procedura oceny kwalifikacji członków Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej Lubusko-Wielkopolskiego Banku Spółdzielczego z siedzibą w Drezdenku” przyjęta Uchwałą Zebrania Przedstawicieli LWBS nr 07/2014, z dnia 07 maja 2014 r.
- 2) Rada Nadzorcza LWBS Drezdenko w dniu 01.02.2017 roku dokonała oceny

- kwalifikacji członków Zarządu a także Zarządu, działającego jako organ kolegialny.
- 3) Ocena indywidualna dokonana została w odniesieniu do poszczególnych członków Zarządu z osobna, ocenie podlegał również Zarząd jako organ kolegialny w celu stwierdzenia iż posiada odpowiednie doświadczenie do stabilnego zarządzania Bankiem
 - 4) Rada Nadzorcza stwierdziła, że członkowie Zarządu LWBS Drezdenko oraz Zarząd jako organ kolegialny dają rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, w tym prowadzenie działalności Banku z zachowaniem bezpieczeństwa wkładów i lokat w nim zgromadzonych, a także posiadają wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do realizacji zarządzania ryzykiem.
 - 5) Podobna ocena została dokonana odnośnie członków Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej LWBS Drezdenko jako organu kolegialnego.
 - 6) Na ocenę odpowiedniości składa się ocena kwalifikacji i ocena reputacji. Ocena indywidualna (następcza) dokonywana przez Zebranie Grupy Członkowskiej obejmuje wszystkich członków Rady Nadzorczej, którzy zostali wybrani przez zebranie tej Grupy Członkowskiej. Ocena indywidualną następcza obejmuje wszystkich członków Rady Nadzorczej i ma formę Uchwały Zebrania Grupy Członkowskiej, z podaniem przy nazwisku każdego Członka Rady Nadzorczej, czy ocena jest pozytywna, czy negatywna.
 - 7) W dniu 27.04.2017 r. Zebranie Przedstawicieli LWBS Drezdenko pozytywnie oceniło kwalifikacje Rady Nadzorczej jako organu kolegialnego. W wyniku przeprowadzonej weryfikacji poszczególni członkowie Rady Nadzorczej uzyskali także ocenę pozytywną. Nie zaistniały też okoliczności mogące spowodować ryzyko utraty reputacji Banku na skutek utraty reputacji członka Rady Nadzorczej. Wszyscy członkowie posiadają wieloletni staż pracy w innych instytucjach lub prowadzeniu własnej działalności gospodarczej a także wieloletni staż pracy w Radzie Nadzorczej Banku.

b) bufor antycykliczny- nie dotyczy

Wskaźnik dźwigni kapitałowej na 31.12.2016 r. według definicji przejściowej wyniósł 10,30%, a według w pełni wprowadzonej definicji wynosił 10,19 % i jest znacząco wyższy od nadzorowanego minimum określonego na poziomie 3% udziału kapitału Tier 1w łącznej kwocie aktywów według wartości bilansowej, powiększonej o łączną kwotę zobowiązań pozabilansowych udzielonych . Z uwagi na poziom wskaźnika Bank uznaje ryzyko dźwigni finansowej jako nieistotne w rachunku adekwatności kapitałowej.

Dźwignia finansowa oznacza względną – w stosunku do funduszy własnych – wielkość posiadanej przez Bank całkowitej kwoty ekspozycji z tytułu aktywów, zobowiązań pozabilansowych oraz zobowiązań warunkowych dotyczących płatności lub dostawy lub dostarczenia zabezpieczenia, z uwzględnieniem zobowiązań z tytułu otrzymanych środków finansowych, zaciągniętych zobowiązań, umów dotyczących instrumentów pochodnych lub umów z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, lecz z wyjątkiem zobowiązań, które można

wyegzekwować wyłącznie w przypadku likwidacji Banku.

c) wskaźnik dźwigni finansowej

Lp		Wskaźnik dźwigni
1	W pełni wprowadzona definicja	10,19
2	Definicja przejściowa	10,30

XXI Kontrola wewnętrzna

1. W Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, który jest dostosowany do struktury organizacyjnej, wielkości i stopnia złożoności działalności Banku.
2. System kontroli wewnętrznej w Banku składał się z:
 - Kontroli wewnętrznej funkcjonalnej, sprawowanej przez dyrektorów Filii i kierowników komórek organizacyjnych w Centrali Banku,
 - Kontroli wewnętrznej instytucjonalnej (audytu wewnętrznego), sprawowanej przez Stanowisko Zarządzania Zgodnością i Kontroli Wewnętrznej oraz przez audyt wewnętrzny wykonywany przez audytorów Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB, na zasadach i w trybie określonym w Umowie Systemu Ochrony SGB, zatwierdzonej przez KNF.
3. W zakresie mechanizmów kontroli wewnętrznej w Banku funkcjonują w szczególności:
 - 1) zasady polityki, regulaminy i procedury obejmujące wszystkie obszary działalności, wraz z zasadami przyczyniające się do realizacji założeń strategii Banku,
 - 2) zasady, metody i techniki identyfikacji, pomiaru, monitorowania, oceny i kontrolowania poszczególnych rodzajów ryzyka,
 - 3) ustanowione limity ostrożnościowe ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku, wraz z zasadami ustalania ich poziomu, monitorowania, aktualizowania, postępowania w przypadku przekroczeń,
 - 4) zasady funkcjonowania wewnętrznego systemu sprawozdawczości zarządczej,

- 5) kontrola działalności na poszczególnych szczeblach wykonywana przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez bezpośredniego zwierzchnika, mająca na celu weryfikację jakości i poprawności realizowanych w Banku zadań.
4. System kontroli wewnętrznej jest skuteczny i adekwatny do profilu działalności Banku.

Data: 10.05.2017

Zarząd Lubusko-Wielkopolskiego
Banku Spółdzielczego

Rada Nadzorcza
Lubusko- Wielkopolskiego
Banku Spółdzielczego